

Rakvere Muuseumis avatakse kooliajaloo näitus

Rakvere kool – 400

Meie linna suurt kooli-juubelit tähistab Rakvere Muuseum temaatilise näitusega koolide ajaloost. Muidugi ei suuda me kogu nelja sajandi pikkust Rakvere hariduselu oma kahte näitusesaali ära mahutada, samuti pole kuigi palju säilinud originaaleksponaate XVI–XVIII sajandist. Seetõttu piirdume peamiselt vaid koolide lähema ajalooga, s.o. kahe viimase aastasaja tutvustamisega.

Näituse juhatab sisse väljavõte Rootsi–Poola kuninga Sigismund III armukirjast 8. mail 1594, kus on esmakordselt juttu Rakvere ametisse võetava koolmeistri aastapalgast. Samas on näitusel väljas õpikutena kasutusel olnud kirikuraamatud XVII ja XVIII sajandist, nende seas ka esimene eestikeelne piibel (1739).

Esimeses näitusesaalis saab külastaja lühiülevaate Rakveres möödunud sajandil ja selle sajandi esimesel poolel tegutsenud algkoolidest. Vanimat neist, elementaarkooli võib pidada 400 aasta eest rajatud kooli otseseks järglaseks. Selles koolis õppisid XIX sajandi alguses Fr. R. Faehlmann ja Fr. R. Kreutzwald, aastatel 1876–1886 õpetas seal Juhhan Kunder.

Näitusel eksponeeritud fotod, vanad koolitunnistu-

sed, õpikud, õppevahendid, õpilaste käsitööd, kooliorkestrite pillid jm. on pärit kümnekonnast Rakvere koolist: peale elementaarkooli veel kreis- ja linna-koolist, kolmest sõjaeelse vabariigi linna algkoolist ning mitmest erakoolist. Lisaks algkoolidele eksponeeritakse materjale ka eragümnaasiumidest, milliseid oli Rakveres enne sõda kolm: Zeeh Tütarlaste Kommerzgümnaasium, Saksa Seltsi Eragümnaasium ja Ohtune Eragümnaasium.

Üks osa näitusesaalist kujutab nurgakest 1920-ndate aastate koolitoast, kus seisavad klappidega koolipink, jalaga tahvel, kooliharmonium, õpetajalaua gloobus, seinal ripuvad pilditahvlid jm.

Teine näitusesaal on Rakvere selle sajandi koolide-juubilaride päralt.

1912. aastal sai Rakvere üheaegselt kaks õppeasutust. Need olid gümnaasium ja õpetajate seminar.

Rakvere Gümnaasium – 85

Rakvere ja kogu tollase Virumaa esimene gümnaasium avas ukseid 1. septembril 1912 Pikk tn. 29 hoones. See oli siis vene õppekeelega poeglase kroonugümnaasium.

Esimene gümnaasium tütarlastele tegutses Tartu tn. 4 aastatel 1915–1918,

seda pidas poolatar Maria Stroinovskaja. 1917. aastal pandi alus linna eestikeelsele tütarlastegümnaasiumile.

Pärast mitmeid ümberkorraldusi jäi 1930. aastaks Rakverre üks Ühisgümnaasium. Elanud üle veel mitmeid nimemuutusi ja liitmissi, kandis kool pärast sõda pikemalt Rakvere 1. Keskkooli nime. 1994. aastal saadi taas gümnaasiumiks.

Näitusel on materjale peamiselt kooli varasemast ajaloost, üht-teist leidub ka Rakvere 1. Keskkooli ajast. Vitriinides ja stendidel on vanu fotosid, gümnaasiumide koolitunnistusi, õpikuid, vihikuid, joonistusi, õppevahendeid, materjale uue koolimaja ehitamise kohta, samuti arhitekt Alar Kotli tehtud originaalprojekt. Eksponeeritud on ka vilistlaste poolt 1972. aastal koolile kingitud lipp.

Kindlasti pakuvad tänastele õpilastele huvi nõukogudeaegne kooli vormiriietus (alates 1960. aastast) ning lihtsad ja odavad, sageli endaõmmeldud riided rasketest sõjajärgsetest aastatest.

Rakvere Õpetajate Seminar – 85

23. oktoobril 1912 oli esimene koolipäev Rakvere Õpetajate Seminaril. Algusaastail töötati üürimajas Tartu tänavas. 1915. aastal valmis uus esinduslik ja tolle aja kohta moodne hoone-tekomplesks Piiri tänavas. Kool sai tegutseda vaid 20 aastat, 1932. aastal see likvideeriti. Pärast sõda avati Rakvere seminar uuesti, 1950. aastal nimetati see pedagoogiliseks kooliks. Kool andis algkooliõpetaja kutse, seal võis õppida ka vanempioneerijuhiks.

Näitusel on väljas kutsetunnistusi, õpilasajakirju ja muud. Kooli lipp pärineb

*Privilegia Des. Stadens Weydenbergs in Dithland
 Inim Vatas andam in Anbaltung des Japren
 30. H. Stammall, 2. Dofam, 2. Dofam und
 Inm Befehlunget, 12. H. Stammall, Ein Dof.
 In Vundt aus Dofam Jagdlich ihnen vinfen die
 Lofam bewilliget Worden, den Vatas halt und
 20. Dofam Japren von Dofam Inm Dofam
 Inm Dofam Dofam Dofam Dofam Dofam
 May, Dofam 15 94.*

Väljavõte Rootsi-Poola kuninga Sigismund III ARMUKIRJAST 8. mail 1594, kus on juttu Rakvere koolmeistri aastapalgast.

1947. aastast. Eksponaadid jutustavad seminarist kui head muusikaõpetust andnud koolist.

Virumaa Täienduskool – 75, Rakvere Kaubanduskeskkool – 60

1922. aasta sügisel alustas tööd Virumaa Täienduskool, mis valmistas ette kantseleiametnikke, omavalitsus- ja ühistegelasi. Kool tegutses kuni 1937. aastani, mil selle asemele rajati Rakvere Kaubanduskeskkool. Raamatupidajaid koolitanud kaubanduskeskkool leidis juba teisel õppeaastal ruumid vanas gümnaasiumihoones Pikk tn. 29, kus töötas mitme nime all kuni 1953. aastani. 1944. ja 1945. aastal kandis kool nime majandustehnikum, 1945–1947 arve- ja plaanindustehnikum, seejärel vähema kui aasta vältel industriaaltehnikum ning lõpuks veel ka kohalik tööstustehnikum. Kogu aeg juhatas kooli Joosep Allikas.

Veel kord avas sama laadne kool Rakveres ukсед 1964. aastal, mil uus majandustehnikum andis 10 aastaga raamatupidaja kutse enam kui 850 noorele.

Kaubanduskeskkooli ja selle järglaste vilistlased pidasid oma kooli 60 a. juubelit Rakveres 23. augustil. Juba läinud aastal kogus ja andis kooli 1. lennu lõpetanud Elsa Tomingas muuseumile hulgaliselt oma kooli ajalugu tutvustavat materjali, millest osa on nüüd näitusel eksponeeritud.

Rakvere Naiskutsekool – 70

Alates 1927. aastast tegutses Rakveres naiskutsekool. Seegi kandis nõukogude ajal teisi nimesid: 1945–1948 kergetööstuse tehnikum ning pärast ühinemist arve- ja plaanindustehnikumiga kohaliku tööstuse tehnikum.

Rakvere Naiskutsekool oli tütarlastekool, kus õpetati õmblemist, käsitööd ja kodumajapidamist. Et õpetajate kaader oli tugev ja nõudlik, said lõpetajatest hinnatud õmblejad ja hea maitsega käsitöömeistrid, eelkõige aga tublid ja kordaarmastavad perenaised.

Naiskutsekooli stendil näeb lisaks fotodele, dokumentidele ja õppevahenditele ka hulgaliselt kauneid käsitöid.

Rakvere kooliajaloo näitus avatakse Rakvere Muuseumis homme, 29. augustil kell 16.

Rakvere linna päevade ajal, 30. augustist – 1. septembrini kella 12–13 annab näituse külastajatele selgitusi muuseumi töötaja. Muuseumi kassast saab kogu näituse lahtioleku ajal näitust tutvustavaid tekste.

Koolidel, kes soovivad edaspidi saada näitusel ekskursioonijuhti, palume eelnevalt kokku leppida telefonil 43506 või 44369.

Rakvere Muuseum